Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
MANUELA CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONY
přednesené dne 20. května 2021 [1]

Věc C-25/20

ALPINE BAU GmbH, Salzburgo – pobočka v Celje – v úpadku,
NK, správce podstaty v hlavním úpadkovém řízení
proti
ALPINE BAU GmbH

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Višje sodišče v Ljubljani (Odvolací soud v Lublani, Slovinsko)]

„Předběžná otázka – Soudní spolupráce v občanských věcech – Úpadkové řízení – Výklad článku 32 odst. 2 nařízení (ES) č. 1346/2000 – Absence informace o lhůtě pro přihlašování pohledávek v úpadkovém řízení – Přihlašování pohledávek ve vedlejším řízení správcem podstaty v hlavním řízení – Lhůta pro přihlašování stanovená vnitrostátním právem“

1. Tato žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se výkladu článku 32 odst. 2 nařízení (ES) č. 1346/2000 [2], použitelné na řízení *ratione temporis* vzhledem k datu zahájení hlavního úpadkového řízení [3].

2. Višje sodišče v Ljubljani (odvolací soud v odvolací soud v Lublani, Slovinsko) se dotazuje Soudního dvora, zda se musí správce podstaty v hlavním úpadkovém řízení se sídlem v Rakousku, který se snaží přihlásit ve vedlejším řízení, které bylo vedeno proti témuž dlužníkovi ve Slovinsku, pohledávky, které již přihlásil v prvním řízení, řídit lhůtami (a dopadají na něj důsledky jejich nerespektování) danými slovinskými předpisy.

3. Soudní dvůr se při různých příležitostech několikrát vyslovil ohledně přeshraničních úpadkových řízení [4], dosud tak však neučinil, pokud se nemýlím, ohledně článku 32 nařízení č. 1346/2000, jehož praktické uplatnění vykazuje nemálo obtíží [5].

1 Původní jazyk: španělština.

2 Nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29. května 2000 o úpadkovém řízení (Úř. věst. 2000, L 160, s. 1; Zvl. vyd. 19/01, s. 191). Bylo v účinnosti od 31. května 2002, dokud nebylo zrušeno nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/848 ze dne 20. května 2015 o insolvenčním řízení (Úř. věst. 2015, L 141, s. 19).

3 Článek 91 nařízení 2015/848.

4 V souvislosti s článkem 4 odst. 2 písm. h) nařízení č. 1346/2000, zajímavé pro tuto věc, viz rozsudky ze dne 9. listopadu 2016, ENEFI (C-212/15, EU:C:2016:841; dále jen „rozsudek ENEFI“); a ze dne 18. září 2019, Riel (C-47/18, EU:C:2019:754).

5 Autoři se shodují v tom, že pro svou složitost se čl. 32 odst. 2 nepoužívá *de facto*, což vedlo k tomu, že v nařízení 2015/848 nebyl přepracován. Viz Koller, C. a Slonina, M., „Information for creditors and lodging of claims“, in Hess, B. a Oberhammer, P., *European Insolvency Law (Heidelberg-Luxembourg-Vienna Report)*, C. H. Beck, Hart, Nomos, 2014, margs. 945 a násl., zvláště marg. 951; jakož i Maesch, S. C. a Knof, B., „Art. 45“, in Brinkmann, M., *European Insolvency Regulation*, C. H. Beck, Hart, Nomos, 2019, marg. 18.

I. Právní rámec

A. Unijní právo. Nařízení č. 1346/2000

4. Bod 21 odůvodnění uvádí:

„Každý věřitel, který má své bydliště, obvyklé místo pobytu nebo sídlo ve Společenství, by měl mít právo přihlásit své pohledávky v kterémkoli z úpadkových řízení, která ve Společenství probíhají. […]“.

5. Bod 23 odůvodnění uvádí:

„Toto nařízení stanoví v oblasti své působnosti jednotná pravidla pro kolizní normy jednotlivých států, které nahrazují předpisy mezinárodního práva soukromého jednotlivých států. Pokud není stanoveno jinak, měly by být použity právní předpisy státu, který řízení zahájil (*lex concursus*). Tato kolizní norma jednotlivých států by měla platit pro hlavní i územní řízení. *Lex concursus* určuje veškeré procesní i hmotněprávní účinky úpadkového řízení na osoby a právní vztahy. Upravuje veškeré podmínky pro zahájení, vedení a skončení úpadkového řízení“.

6. Článek 4 („Rozhodné právo“) stanoví:

„2. Právo státu, který řízení zahájil, určuje podmínky pro zahájení tohoto řízení, jeho vedení a skončení. Určuje zejména:

[…]

h) pravidla pro přihlašování, prověřování a přiznávání pohledávek;

[…]“

7. Článek 28 („Rozhodné právo“) stanoví:

„Pokud toto nařízení nestanoví jinak, řídí se vedlejší řízení právem členského státu, na jehož území byla zahájena.“

8. Článek 32 („Výkon práv věřitele“) stanoví:

„1. Kterýkoli věřitel může přihlásit svou pohledávku v hlavním nebo kterémkoli vedlejším řízení.

2. Správci podstaty v hlavním i kterémkoli vedlejším řízení přihlašují u jiného řízení pohledávky, které již byly přihlášeny v řízení, pro které byli jmenováni, za předpokladu, že je to v zájmu věřitelů v řízeních, pro která byli jmenováni, s výhradou práv věřitelů toto odmítnout nebo vzít zpět přihlášení svých pohledávek, pokud to rozhodné právo stanoví.

3. Správce podstaty v hlavním nebo vedlejším řízení je oprávněn účastnit se jiných řízení podobně jako věřitel, zejména účastnit se schůze věřitelů.“

B. Vnitrostátní právo

1. Rakouské právo. Insolvenzordnung[6]

9. Podle § 107 odst. 1 je u pohledávek přihlášených po uplynutí lhůty pro přihlášení pohledávek, které nebyly projednány na obecném jednání týkajícím se prověření seznamu pohledávek, nařízeno zvláštní jednání za účelem prověření existence dluhů. Na tyto pohledávky se uplatní § 105 odst. 1. Pohledávky, které byly podány méně než 14 dní před jednáním konaném za účelem přezkumu konečného seznamu pohledávek, nebudou zohledněny.

2. Slovinské právo. Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju[7]

10. Podle znění jeho článku 59 odst. 2 v úpadkovém řízení musí věřitel přihlásit svou pohledávku vůči dlužníkovi v úpadku ve lhůtě tří měsíců ode dne zveřejnění oznámení o zahájení tohoto řízení, nestanoví-li odstavce 3 a 4 uvedeného článku jinak[8].

11. Článek 298 odst. 1 stanoví, že je-li pohledávka zajištěna přednostním právem, je věřitel povinen přihlásit do úpadkového řízení, ve lhůtě stanovené pro přihlášení pohledávky, také přednostní právo, není-li v čl. 281 odst. 1[9] nebo v čl. 282 odst. 2[10] stanoveno jinak.

12. Článek 296 odst. 5 stanoví, že nechá-li věřitel uplynout lhůtu pro přihlášení pohledávky, jeho pohledávka vůči dlužníkovi v úpadku zanikne a soud zamítne opožděné přihlášení jeho pohledávky.

13. Článek 298 odst. 5 stanoví, že v případě, že věřitel nedodrží lhůtu pro přihlášení přednostního práva, toto právo zanikne.

II. Skutkový stav, řízení a předběžná otázka

14. Usnesením ze dne 19. června 2013 Handelsgericht Wien (obchodní soud ve Vídni, Rakousko) zahájil úpadkové řízení vůči společnosti ALPINE Bau GmbH.

15. Řízení bylo původně zahájeno jako proces ozdravení, ale dne 4. července 2013 bylo překvalifikováno na úpadkové řízení.

16. Z usnesení Handelsgericht Wien (obchodní soud ve Vídni) ze dne 5. července 2013 vyplývá, že úpadkové řízení zahájené proti ALPINE Bau GmbH představuje „hlavní úpadkové řízení“ ve smyslu čl. 3 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 1346/2000.

6 Obecný zákon o úpadkovém řízení.

7 Zákon o finančních operacích, úpadkovém řízení a nucené likvidaci (dále jen „ZFPPIPP“) (Uradni list RS č. 126/2007 a pozdější změny).

8 V těchto dvou odstavcích se hovoří o pohledávkách, které vznikají na základě napadnutelných nebo napadených právních aktů.

9 Tento odstavec se zabývá přednostními právy získanými v exekučním řízení, které není zahájením úpadkového řízení dotčeno.

10 Tento odstavec upravuje přednostní práva, která lze uplatnit mimosoudně.

17. Dne 6. srpna 2013, správce podstaty v hlavním úpadkovém řízení [11] podal u Okrožno sodišče v Celju (okresní soud v Celje, Slovinsko) návrh na zahájení vedlejšího úpadkového řízení proti ALPINE BAU GMBH, Salzburg – pobočka v Celje –.

18. Rozhodnutím ze dne 9. srpna 2013 Okrožno sodišče v Celju (okresní soud v Celje):

– zahájil vedlejší úpadkové řízení proti této pobočce;

– oznámil věřitelům a správcům podstat, že podle článku 32 nařízení mohou přihlásit své pohledávky do hlavního řízení a do jakéhokoli vedlejšího řízení. Takto to uvedl v oznámení zveřejněném na internetových stránkách Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (Agentura Republiky Slovinsko pro veřejné právní rejstříky a související služby) z téhož dne.

19. Podle tohoto oznámení přihlášení pohledávek (ať už přednostních či jiných) muselo být provedeno ve lhůtě tří měsíců od jeho zveřejnění. Také zde bylo připomenuto, že pokud v této lhůtě nepřihlásí své přednostní pohledávky a práva, tyto pohledávky a práva ve vztahu k dlužníkovi v tomto vedlejším úpadkovém řízení zaniknou a soud zamítne přihlášení pohledávky podle čl. 296 odst. 5 nebo čl. 298 odst. 5 ZFPPIPP.

20. Dne 30. ledna 2018 podal NK žádost o přihlášení pohledávek (ve smyslu čl. 32 odst. 2 nařízení č. 1346/2000) do vedlejšího úpadkového řízení. Požádal Okrožno sodišče v Celju (okresní soud v Celje), aby této přihlášce vyhověl a zahrnul ji do každého následného rozdělení částek věřitelům v rámci tohoto řízení.

21. Okrožno sodišče v Celju (okresní soud v Celje) usnesením ze dne 5. července 2019 zamítl tuto přihlášku podle čl. 296 odst. 5 ZFPPIPP jako opožděnou.

22. NK napadl toto usnesení u Višje sodišče v Ljubljani (odvolací soud v Lublani), který položil Soudnímu dvoru tuto předběžnou otázku:

„Musí být čl. 32 odst. 2 nařízení č. 1346/2000 vykládán v tom smyslu, že na přihlášení pohledávek do vedlejšího řízení správcem podstaty v hlavním úpadkovém řízení se uplatní ustanovení týkající se lhůt pro přihlašování pohledávek věřitelů a důsledků opožděného přihlášení pohledávek podle práva členského státu, ve kterém probíhá vedlejší řízení?“

III. Řízení

23. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce došla Soudnímu dvoru dne 20. ledna 2020.

24. Vyjádření předložily ALPINE BAU GmbH, NK, vlády polské a slovinské republiky, jakož i Komise. Ústní jednání nebylo shledáno potřebným.

[11] Jehož budu dále označovat jako „NK“.

IV. Analýza

A. Předběžné úvahy

25. Článek 32 odst. 2 nařízení č. 1346/2000 stanoví, že kterýkoli správce podstaty, ať už v hlavním řízení nebo ve vedlejším, je oprávněn (v některých případech povinen) [12] k *přihlášení* [13] v dalších úpadkových řízeních, zahájených proti témuž dlužníkovi, pohledávky, které již byly přihlášeny v řízení, pro které byl jmenován.

26. Nařízení č. 1346/2000 výslovně nestanoví, ve které chvíli využít popsané možnosti. Ze žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyplývá, že předkládající soud se dotazuje, zda správce podstaty v hlavním úpadkovém řízení je vázán lhůtami (a dopadají na něj důsledky jejich nedodržení), které upravuje právo, v němž bylo zahájeno vedlejší řízení.

27. S výjimkou NK, ti, kteří jsou účastníky řízení před Soudním dvorem, se přiklánějí k názoru, že režim lhůt pro přihlašování pohledávek a důsledků jejich opoždění, se řídí *lex concursus* každého řízení.

28. Nicméně podle názoru NK, prověření a uznání pohledávek v hlavním řízení musí předcházet jejich přihlášení v kterémkoli jiném řízení. Implicitně trvá na tom, že lhůty pro toto přihlašování jsou určeny v souladu s *lex concursus* prvního řízení.

29. Můj názor se shoduje s většinovým vyjádřením, co se týče zákona, který upravuje lhůty pro přihlášení pohledávek ve vedlejších řízeních. Navíc nesouhlasím s názorem NK ohledně prověření a uznání pohledávek před jejich přihlášením do vedlejšího řízení.

30. Nejprve se budu zabývat některými aspekty evropského systému přeshraničních úpadkových řízení, které pomohou lépe porozumět předmětu žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce.

B. Úpadková řízení

1. Právní předpisy [14]

31. První návrhy upravit přeshraniční úpadková řízení v (současné) Evropské unii sahají do 60. let minulého století. Již tehdy panovalo přesvědčení, že pouze společný právní rámec by mohl zamezit oportunistickému jednání dlužníka v úpadku, nebo jeho věřitelů, a umožnil by účinnou správu podniku v krizi, jehož majetek se nachází v různých členských státech.

[12] Body 68 a násl. tohoto stanoviska.

[13] Výrazy použité v různých jazykových verzích zahrnují významové odstíny, které přispívají k upřesnění tohoto pojmu. Akt správce podstaty spočívá v „presentar su crédito“ (španělská verze), „produire sa créance“ (francouzská verze); „lodge his claim“ (anglická verze); „insinuare il propio credito“ (italská verze); „reclamar o respectivo crédito“ (portugalská verze) a „seine Forderung anmelden“ (německá verze). Na základě tohoto aktu se pohledávky považují za přihlášené, vymáhané, oznámené, vnucené nebo zapsané, kvalifikované k tomu, aby mohly být bez rozdílu uplatněny. Budu se nicméně obecně zabývat pojmem „přihlášené pohledávky“.

[14] Ponechám stranou úpravu úpadku pojišťovacích podniků; úvěrových institucí; investičních společností, které poskytují služby, které předpokládají vlastnictví finančních prostředků nebo převoditelných cenných papírů třetích osob; a subjektů kolektivního investování, na něž nařízení č. 1346/2000 není použitelný (článek 1 odst. 2, převzatý v nařízení 2015/848).

32. Po několika neúspěšných pokusech se dne 23. listopadu 1995 otevřela k podpisu Úmluva o úpadkových řízeních (dále jen „Úmluva“)[15], která nevstoupila v platnost. Její přílohou byla zpráva připravená a vyjednaná státy[16]. Ačkoli tento dokument nikdy nebyl oficiálně přijat, používá se jako referenční pro účely výkladu textů, které byly pozdější, než Úmluva, když přebírají jeho obsah[17].

33. Nařízení č. 1346/2000 bylo vypracováno na základě Úmluvy. Konkrétně jeho článek 32 přebírá její ustanovení.

34. V roce 2012 se Komise zaměřila na článek 46 nařízení č. 1346/2000 a vypracovala zprávu ohledně jeho použití. Připojila návrh úpravy[18], který vyústil v nařízení 2015/848, obecně použitelné od 26. června 2017 na řízení zahájená toho dne nebo později.

35. Znění z roku 2015 zachovává podstatu předchozího a zavádí, z hlediska toho, co nás zde zajímá, zlepšení, co se týče vzájemných vztahů paralelních úpadkových řízení, informování věřitelů a přihlašování jejich pohledávek v členských státech odlišných od jejich bydliště, jejich místa pobytu nebo jejich sídla[19].

36. A především ustanovení, jehož výkladu se týká tato žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, zůstává beze změny, nyní jakožto článek 45 nařízení 2015/848.

2. Struktura nařízení č. 1346/2000

37. Nařízení č. 1346/2000 obsahuje normy o mezinárodní soudní příslušnosti, použitelném právu, uznání a výkonu rozhodnutí a pro účely koordinace řízení. Jako celek vytváří systém založený na „pozměněném“ nebo „zmírněném univerzálním“ modelu[20].

a) Pluralita řízení (hlavního a vedlejších)

38. Přijatý model vychází z předpokladu, že jediné úpadkové řízení s univerzální platností může být nepraktické. Proto opravňuje k tomu, aby společně s hlavním řízením existovala zároveň další „územní“ řízení (nezávisle na tom, zda předcházejí zahájení hlavního; a vedlejší, zda jsou pozdější), která se omezují na majetek, který se nachází v zemi, kde se zahajují[21].

15 Dokument Rady CONV/INSOL/X1.

16 Zpráva je známa pod jménem jejích autorů, M. Virgóse a E. Schmita. Je datována dnem 8. července 1996 a jejím referenčním dokumentem je dokument Rady č. 6500/1/96 REV1 DRS (CFC).

17 Viz mimo jiné zmínky o zprávě ve stanoviscích následujících generálních advokátů: Jacobse ve věci Eurofood IFSC (C-341/04, EU:C:2005:579), body 2, 95, 103, 131, 141, 143 a 150; Ruize-Jaraba Colomera ve věci Seagon (C-339/07, EU:C:2008:575), bod 30 a násl.; Szpunara ve věci Lutz (C-557/13, EU:C:2014:2404), body 48, 58 a 60; Bobka ve věci ENEFI (C-212/15, EU:C:2016:427), bod 70, a Bota ve věci Riel (C-47/18, EU:C:2019:292), body 52 a 55.

18 Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, jímž se mění nařízení (ES) č. 1346/2000 o úpadkových řízeních, COM/2012/0744 final.

19 Další inovace se nedotýkají toho, co je zde sporné: týkají se začlenění „předinsolvenčního“ a „hybridního“ řízení, která mnohé členské státy zavedly po přijetí nařízení č. 1346/2000; registru řízení a propojení registrů; a úpravy přeshraničních úpadkových řízení u skupin společností.

20 Přebírá prvky z *územního* modelu, který rozděluje postup insolvence na tolik řízení, v kolika státech má dlužník majetek, a odděluje také aktiva a pasiva každého z nich, a *univerzálního* modelu, který ve své nejextrémnější podobě počítá s jedním řízením pro veškerý majetek, jakož i jedním právním řádem použitelným na veškerý majetek insolventního dlužníka, bez ohledu na to, kde se nachází.

21 Viz jedenáctý bod odůvodnění nařízení č. 1346/2000. Důvody pro výzvu k zahájení vedlejšího řízení se různí v závislosti na tom, kdo je žadatelem; v této věci se jednalo o správce podstaty v hlavním řízení (NK).

39. Hlavní řízení se zahajuje před „soudy členského státu, na jehož území se nachází centrum hlavních zájmů dlužníka“ [22]. Toto řízení se týká souboru pasiv i aktiv. Zahájení řízení v jiném členském státě vyžaduje, aby v tomto státě byla provozovna dlužníka. Soubor aktiv představuje pouze majetek dlužníka na tomto území [23].

40. V územních a vedlejších řízeních soubor pasiv zahrnuje všechny věřitele dlužníka. Kterýkoli věřitel, nezávisle na tom, kde se nachází jeho bydliště, místo jeho obvyklého pobytu v Unii [24], má právo „uplatnit své nároky vůči majetku dlužníka“ v kterémkoli řízení zahájeném v členských státech, jež jsou vázány nařízením č. 1346/2000 [25].

41. Souběh různých úpadkových řízení v souvislosti s týmž dlužníkem vyvolává nutnost je koordinovat. Nařízení č. 1346/2000 za tím účelem stanovilo hmotněprávní normy, jako je ta, která se týká rozdělení zůstatku vypořádaných aktiv [26], a norem o spolupráci správců podstat, zejména prostřednictvím výměny dostatečných informací [27].

42. Za týmž účelem (zajistit koordinaci probíhajících řízení), zákonodárce uznává, aby se přednostně zahajovala řízení v centru hlavních zájmů dlužníka. Toto uznání se projevuje také v možnosti, aby správce podstaty jmenovaný pro hlavní řízení vstupoval také s určitými účinky do řízení vedlejších (jako je návrh plánu ozdravení nebo žádost o odložení vypořádání majetku ve vedlejším řízení) [28].

b) Použitelné právo

43. Nařízení č. 1346/2000 nezavádí *evropské insolvenční právo*, nýbrž jednotné kolizní normy, které určují vnitrostátní právo, jímž se řídí každé řízení, jakož i jeho důsledky.

44. Společně s kolizními normami obsahuje přímo použitelné hmotněprávní nebo procesní normy, které nahrazují normy v právních řádech členských států [29].

45. S výjimkou ustanovení, která by byla v rozporu se samotným nařízením č. 1346/2000, se právní předpis státu zahájení řízení (*lex concursus*) použije na celé řízení, ať už je hlavní, územní nebo vedlejší [30].

22 Článek 3 odst. 1 nařízení č. 1346/2000.

23 Článek 3 odst. 2 nařízení č. 1346/2000.

24 Diskuse o tom, zda jsou zahrnuti i věřitelé s bydlištěm ve třetích státech, není pro tuto relevantní.

25 Dvacátý první bod odůvodnění, čl. 32 odst. 1 a článek 39.

26 Dvacátý první bod odůvodnění a čl. 20 odst. 2.

27 Dvacátý bod odůvodnění a článek 31.

28 Dvacátý bod odůvodnění a články 31, 33, 34 nebo 37.

29 Některé z těchto norem se vztahují k přihlašování pohledávek zahraničními věřiteli, a v tomto rozsahu jsou relevantní pro tuto věc. Nicméně žádná neobsahuje otázku lhůt.

30 Článek 4 pro hlavní řízení a článek 28 pro vedlejší. Kolizní normy, které ruší *lex concursus* se nacházejí v článcích 5 až 15, jež navzdory svému systematickému zařazení dopadají na *lex concursus* vedlejšího řízení.

46. Volba *lex concursus*, obvyklá u nástrojů, které upravují přeshraniční úpadková řízení, je odůvodněna třemi argumenty [31]:

– jednotností řešení, nezbytné k tomu, aby bylo kolektivní i úpadkové řízení dovedeno do úspěšného konce, a k tomu, aby přinesla dotčeným osobám jistotu ohledně jejich povinností a práv;

– zjednodušením vedení řízení sjednocením *forum a ius*. Takto se také předejde nákladům spojeným s dokazováním a použitím cizího práva;

– zajištěním, aby všichni věřitelé téhož dlužníka byli podřízeni, co se týče jejich konkurzního postavení, jednomu právnímu řádu v rámci každého řízení.

47. Přísluší tedy *lex concursus*, aby upravilo zahájení, vedení a ukončení úpadkového řízení v jeho hmotněprávních i procesních aspektech.

48. V souladu s tímto kritériem, prostřednictvím demonstrativního výčtu [32], článek 4 nařízení č. 1346/2000 připisuje právu členského státu, který řízení zahájil, určení zejména některých aspektů. Mezi ně patří s výjimkami, které stanoví citované nařízení [33], „pravidla pro přihlašování, prověřování a přiznávání pohledávek“ [34].

c) Právo, jímž se řídí přihlašování pohledávek

49. Z výše uvedeného vyplývají pro věřitele (s jistotou pro ty, kteří jsou usazeni v Evropské unii) v případech přeshraničního úpadkového řízení tři důsledky:

– jejich právo přihlašovat pohledávky v kterémkoli řízení, hlavním nebo vedlejším (nebo případně územním), jež by bylo zahájeno proti témuž dlužníkovi v členském státě vázaném nařízením č. 1346/2000;

– věřitel musí uplatnit toto právo v souladu s právem použitelným na řízení, v němž se rozhodne přihlásit pohledávky;

– uznání pohledávky v jednom řízení automaticky neznamená, že bude uznána v jiném. Prověření a uznání pohledávek závisí na použitelném právu v každém řízení [35].

[31] Virgós Soriano, M., a Garcimartín Alférez, F. J., *Comentario al Reglamento Europeo de Insolvencia*, Thomson-Civitas, 2003, bod 118.

[32] Rozsudek ENEFI, bod 21.

[33] Článek 32 odst. 1 a 2, který stanoví přímo použitelné normy týkající se přihlašování pohledávek, je jednou z nich.

[34] Článek 4 odst. 2 písm. h). Tentýž rozsah působnosti odpovídá článku 28, který se týká, jak jsem již uvedl, použitelného práva ve vedlejších úpadkových řízeních.

[35] Rozsudek ze dne 18. září 2019, Riel (C-47/18, EU:C:2019:754), bod 53: „pravidla prověřování a přiznávání pohledávek určuje […] právo členského státu, na jehož území bylo úpadkové řízení zahájeno“. Podmínky a osoby, které mohou podávat námitky, nemusí být v každém právním řádu tytéž.

50. Při vědomí obtíží spojených s přihlašováním pohledávek v řízení zahájených v zahraničí začlenil normotvůrce do nařízení č. 1346/2000 některá zvláštní ustanovení:

– podle znění článku 32 odst. 2 není potřebné, aby to byli sami věřitelé, kdo přihlašuje pohledávky: namísto nich to může učinit správce podstaty jmenovaný v řízení v souvislosti s pohledávkami, které v něm již byly přihlášeny [36];

– v souladu s článkem 40 je povinen informovat všechny známé věřitele, jejichž bydliště, místo obvyklého pobytu nebo sídlo se nachází ve státě odlišném od toho, kde bylo zahájeno řízení, o tom, že k zahájení došlo. Sdělení prostřednictvím individuálních oznámení, musí splňovat minimální náležitosti, které zahrnují informaci o lhůtách pro přihlašování pohledávek a sankce za nedodržení těchto lhůt [37].

51. Nařízení č. 1346/2000 nesjednocuje lhůty pro přihlašování pohledávek. Nečiní tak ve vztahu k žádnému řízení, ani k žádnému účastníkovi konkrétně [38].

52. V oblasti působnosti *lex concursus* každého řízení tedy mohou členské státy upravit lhůty jedním nebo druhým způsobem, pokud respektují zásady efektivnosti a rovnocennosti [39].

C. Lhůta, v níž má správce podstaty přihlásit pohledávky

53. Začlením výklad článku 32 odst. 2 nařízení č. 1346/2000 s objasněním důvodů, z jakých se podle mého názoru správce podstaty v hlavním řízení musí řídit lhůtami stanovenými právem členského státu, v němž bylo zahájeno vedlejší řízení, pokud v tomto řízení chce uplatnit pohledávky, které již byly přihlášeny v tom prvním.

54. Za tím účelem zahrnu obvyklá výkladová kritéria, to znamená kritérium jazykové, historické, teleologické a systematické.

1. Jazykové kritérium

55. Vzhledem k tomu, že je připuštěna pluralita úpadkových řízení proti témuž dlužníkovi, čl. 32 odst. 2 nařízení č. 1346/2000 uvádí, že „správci podstaty v hlavním i kterémkoli vedlejším řízení přihlašují u jiného řízení pohledávky, které již byly přihlášeny v řízení, pro které byli jmenováni […]“.

[36] Zpráva Virgóse-Schmita, bod 236. Zpráva odkazuje také na cíl posílit vliv správců podstat v ostatních řízeních vedených proti témuž dlužníkovi. Skutečný význam tohoto tvrzení závisí na výkladu článku 32 odst. 3, o němž jsou pochybnosti: viz Maesch, S. a C., Knof, B., *loc. cit.*, margs. 21 a 22. Konkrétně jedním ze sporných aspektů je, zda právo na účast správce podstaty podle tohoto článku je podmíněno tím, aby oznámil pohledávky věřitelům, které zastupuje: Wessels, B., *International Insolvency Law (Part II – European Insolvency Law)*, Wolters Kluwer, 2017, aps. 10866 a 10868.

[37] Další ustanovení v témže duchu, jako je to, které se týká obsahu přihlášení pohledávek (článek 41) nebo jazyka oznámení (článek 42), nejsou z hlediska této žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce zajímavá.

[38] To byl jeden z aspektů vyhodnocených jakožto problematických ve zprávě Komise o použití nařízení č. 1346/2000, kterou jsem zmínil shora. Viz dnešní článek 55 odst. 6 nařízení 2015/848.

[39] Ohledně použití těchto zásad v souvislosti s nařízením č. 1346/2000 viz rozsudek ze dne 15. října 2015, Nike European Operations Netherlands (C-310/14, EU:C:2015:690), bod 28.

56. Nic v textu nenaznačuje, že by pohledávky měly být přihlášeny v určitém okamžiku. Musí být proto uplatněn obecný režim, to znamená ten, z něhož je odvozena základní kolizní norma (články 4 a 28 nařízení č. 1346/2000), která určuje, jak jsem již předeslal, *lex concursus* státu, v němž bylo řízení zahájeno [40].

57. Především z článku 4 odst. 2 písm. h) vyplývá, že právo státu, v němž bylo řízení zahájeno, určuje režim přihlašování, prověřování a uznávání pohledávek, což s sebou nese lhůty pro uskutečnění tohoto přihlašování. Procesní kvalifikace této záležitosti vedla stejně tak k použití práva soudu, který o věci rozhoduje, dokonce i při absenci výslovné zmínky [41].

58. Rozsudek ENEFI tento výklad podporuje. Konstatuje se v něm, navíc, že *lex concursus* se použije na důsledky nerespektování pravidel týkajících se přihlašování pohledávek a zejména lhůt [42].

2. Historické a teleologické kritérium

59. Článek 32 odst. 2 nařízení č. 1346/2000 přebírá odpovídající ustanovení Úmluvy (jejíž přijetí nebylo úspěšné). Z návaznosti obou nástrojů vyplývá, že přihlašování pohledávek správcem podstaty má stejnou funkci a sleduje stejný cíl v obou dvou textech. Požadavky tohoto přihlašování musí být v důsledku toho také stejné.

60. Článek 32 Úmluvy byl zaveden v rámci zmírněného univerzálního modelu, v němž je pluralita úpadkových řízení proti témuž dlužníkovi možná. Jeho odstavec 1 stanovil jako výjimku z pravidla, které podřizuje přihlašování pohledávek *lex concursus*, právo kteréhokoli věřitele vymáhat své pohledávky v řízení, které si vybere [43], nebo dokonce v různých řízeních [44].

61. Za účelem výkonu tohoto práva [45] byl vytvořen mechanismus, který pověřuje správce podstaty v každém řízení poskytnutím *služby* [46] věřitelům, které zastupuje: správce podstaty oznamuje tyto pohledávky v dalších zahájených řízeních [47], s výhradou toho, že vlastník každé pohledávky má možnost nesouhlasit.

[40] Body 45 a násl. tohoto stanoviska.

[41] V souvislosti s tímto pravidlem v nařízení 2015/848, Piekenbrok, A., „Art. 7“, in Brinkmann, M., *loc. cit.*, marg. 69. Jeho článek 55 odst. 6 obsahuje výslovně použití *lex concursus* členského státu u lhůt pro přihlašování pohledávek věřitelů.

[42] Rozsudek ENEFI, bod 18: „[…] důsledky nedodržení pravidel *lex fori concursus*, která se týkají přihlašování pohledávek, a zejména lhůt, které jsou za tímto účelem stanoveny, je třeba rovněž posoudit podle uvedeného *lex fori concursus*“.

[43] Je zřejmé, že přihlášení pohledávky není cílem samo o sobě, nýbrž krokem, který má umožnit věřitelům výkon jejich práv (jakožto věřitelů úpadce) a účast na rozdělení vypořádávaných aktiv.

[44] Zpráva Virgóse-Schmita, bod 235. Článek 39 Úmluvy (který obnovuje nařízení č. 1346/2000) opakovaně zmiňuje toto právo v souvislosti s věřiteli, jejichž bydliště, místo obvyklého pobytu nebo sídlo se nacházejí v členském státě, který je odlišný od státu, kde bylo řízení zahájeno.

[45] Zejména „drobných věřitelů“, jejichž pohledávky mohly být zapsány ve více, než jednom řízení, bez významnějších nákladů. Zpráva Virgóse-Schmita, odstavec 36 bod 2.

[46] Myšlenka „služby“ se objevuje in Kemper, J., „Art. 32“, in Kübler, B. M., Prütting, H. a Bork, R., *Kommentar zur Insolvenzordnung*, C. H. Beck, 2015, marg. 4; v souvislosti se současným článkem 45, in Mankowski, P., Müller, M. a Schmidt, J., *Europäische Insolvenzverordnung 2015*, C. H. Beck, 2016, marg. 51.

[47] Zpráva Virgóse-Schmita, bod 236.

62. S cílem splnit svůj úkol byl správce podstaty Úmluvou *oprávněn* k vymáhání pohledávek již přihlášených v řízení, v němž jedná, v jiných řízeních. Jistým způsobem jedná namísto věřitelů, jejich jménem a na jejich účet [48], a *musí* provést oznámení těchto pohledávek, je-li to pro věřitele užitečné.

63. Rozhodnutí o přihlášení pohledávky nicméně neznamená, že dojde ke změně jejího vlastníka: pohledávka nepřestává patřit každému jednotlivému věřiteli. Úmluva zachovává právo věřitelů a umožňuje jim jak to, aby nesouhlasili s přihlášením pohledávky správcem podstaty, tak to, aby pohledávku již přihlášenou v jiném řízení vzali zpět [49].

64. V souladu s touto zásadou oznámení správce podstaty vyvolává stejné účinky jako oznámení samotného věřitele [50]. Tudíž jsou totožné jejich podmínky a jejich lhůty, které se podle Úmluvy řídí *lex concursus* nezávisle na tom, kdo pohledávky přihlásí [51].

3. Systematické kritérium

a) Povinnost správce podstaty, prodloužení práv věřitele

1) Postavení správce podstaty v článku 32 nařízení č. 1346/2000

65. Povinnost, která podle článku 32 nařízení č. 1346/2000, přísluší správci podstaty, následuje po ustanovení, které opravňuje věřitele k přihlášení svých pohledávek v kterémkoli úpadkovém řízení.

66. Umístění tohoto ustanovení podporuje to, co jsem již vysvětlil v souvislosti s jeho genezí a účelem: postavení správce podstaty jmenovaného v řízení, který přihlašuje pohledávky v kterémkoli jiném řízení, navazuje na postavení samotných věřitelů a závisí od tohoto postavení [52].

67. Pokud vazba mezi správcem a věřiteli odůvodňuje, aby byli podrobeni témuž režimu při přihlašování pohledávek v jiném řízení, priorita svěřená věřiteli potvrzuje, že tato pravidla určují jeho postavení. Tedy:

– *lex concursus*, použitelné k přihlašování pohledávek podle článků 4 a 28 nařízení č. 1346/2000, dopadá stejně na věřitele, jako i na správce podstaty;

– osvobodit správce podstaty v řízení od lhůt pro přihlášení stanovených *lex concursus*, jímž se řízení řídí, by bylo možné, pokud by zároveň i věřitelé požívali osvobození. Kapitola IV nařízení č. 1346/2000, která zavádí hmotněprávní pravidla odchylující se od *lex*

[48] Zpráva Virgóse-Schmita, bod 238. Ideálně *pouze* věřitel *nebo* správce podstaty přihlašují pohledávky v paralelním řízení. Nicméně jedna z obtíží spojených s normou, spočívá v tom, že umožňuje, aby jedna pohledávka byla přihlášena dvakrát v témže řízení: správcem podstaty a věřitelem. Viz bod 95 tohoto stanoviska.

[49] Článek 32 bod 2 *in fine*, nařízení č. 1346/200. Zpráva Virgóse-Schmita, bod 237. Nezávislost práva věřitele a jeho rozhodnutí ho uplatnit je výchozím bodem článku 32 odst. 1.

[50] Zpráva Virgóse-Schmita, bod 238.

[51] Článek 4 odst. 2 písm. h) Úmluvy a zpráva Virgóse-Schmita, body 238 a 267.

[52] Toto podřízen postavení správce podstaty je specifické; je přímo vázána na přeshraniční charakter úpadku. Navíc v nařízení č. 1346/2000 správce podstaty nezastupuje pouze zájmy dlužníka nebo věřitelů; jeho úkolem je zajistit nejlepší řešení pro obě strany pod dohledem určitého orgánu (který může být soudní).

concursus ve prospěch věřitelů s místem obvyklého pobytu, bydlištěm nebo sídlem v členském státě, odlišném od státu, kde bylo řízení zahájeno, nicméně tuto možnost neobsahuje [53].

2) Užitečnost přihlašování pohledávek správcem podstaty

68. Správce podstaty není jen *oprávněn* k přihlašování pohledávek přihlášených ve vlastním řízení do jiných řízení, nýbrž je *povinen* tak učinit, aby to bylo užitečné pro věřitele [54].

69. *Oprávnění* přihlásit pohledávky svěřuje správci podstaty aktivní legitimaci ve všech řízeních, nezávisle na tom, zda jej upravuje, či nikoli právní řád státu, v němž bylo řízení zahájeno. Umožňuje se mu tímto způsobem splnit svou zákonnou povinnost [55], a zajišťuje se tím cíl článku 32 odst. 2 nařízení č. 1346/2000.

70. *Povinnost* správce podstaty nicméně není absolutní: vyžaduje přezkum užitečnosti [56] nebo potenciálních výhod vyplývajících z přihlášení pohledávek, které již byly přihlášeny v řízení, v němž byl jmenován, ve vedlejším řízení.

71. Toto prověření nedopadá na každou jednotlivou pohledávku a očekávání z jejího uspokojení [57]. Je to spíše celkové zhodnocení souboru pohledávek [58] přihlášených v řízení, v němž byl jmenován.

72. Zvláštní hodnocení podle práva použitelného na pohledávku, a co se týče jejího pořadí, s právem státu, kde je přihlášena, přísluší konkrétnímu věřiteli z převážně praktických důvodů [59].

73. Poslední slovo k přihlášení pohledávky tedy má její vlastník (to znamená věřitel), jemuž nařízení č. 1346/2000 v článku 32 odst. 2 *in fine*, přiznává možnost nesouhlasit s oznámením správce podstaty a vzít pohledávku zpět, pokud dospěje k závěru, že toto oznámení mu nevyhovuje [60].

74. Ve skutečnosti správce podstaty nehájí jiný nebo vyšší zájem, než věřitelé, což by odůvodňovalo, aby se na něj při oznamování pohledávek v jiných řízeních použila zvláštní právní úprava. Tento poslední článek systému, který umožňuje každému jednotlivému věřiteli rozhodnout se, zda má nebo nemá přihlásit svou pohledávku, potvrzuje, že zájmy správce podstaty a věřitelů se shodují.

[53] Naproti tomu viz článek 55 nařízení 2015/848.

[54] V doktríně je obvyklé odkazovat na *oprávnění* nebo možnost svěřenou správci podstaty: viz, například, Geroldinger, A., *Verfahrenskoordination im Europäischen Insolvenzrecht*, Manzsche Veerlags- und Universitätsbuchhandlung, 2010, s. 317; v souvislosti s nařízením č. 2015/848, Maesch, S. C. a Knof, B., *loc. cit.*, marg. 12. Zpráva Virgóse-Schmita, bod 236, používá termín *právo*. Ve skutečnosti nařízení č. 1346/2000 stanoví *povinnost* správce podstaty oznámit v jiných úpadkových řízeních pohledávky již přihlášené ve vlastním. Zbývá tedy, aby vnitrostátní právní řády vyžadovaly zvláštní způsobilost správce podstaty. Nařízení č. 1346/2000 ji implicitně přiznává v článku 32 odst. 2, a přesouvá ji v tomto ohledu na *lex concursus*.

[55] Z povinného charakteru odvozuje jeden z autorů, že v případě nesplnění nese správce podstaty odpovědnost: Raimon, M., *Le règlement communautaire 1346/2000 du 29 mai 2000 relatif aux procédures d'insolvabilité*, LGDJ, 2007, bod 716.

[56] Ve zprávě Virgóse-Schmita, bod 239, se cituje jako příklad užitečnosti hypotéza, že správce podstaty konstatuje, že aktiva, která je nutno rozdělit v jiných řízeních, jsou tak vysoká, že dokonce i běžní věřitelé z jeho vlastního řízení mohou získat „určitý podíl" společně s běžnými věřiteli, kteří přihlásili své pohledávky v těchto dalších řízeních.

[57] Oznámení musí být provedeno takovou formou, aby každá pohledávka a její vlastník mohli být správcem podstaty v řízení, v němž je pohledávka přihlášena, určeni.

[58] Může se jednat o všechny pohledávky nebo příslušenství určité třídy věřitelů: zpráva Virgóse-Schmita, bod 239.

[59] Zpráva Virgóse-Schmita, bod 239. O použitelném právu a rozdělování pohledávek viz článek 4 odst. 2 písm. i) nařízení č. 1346/2000.

[60] V opačném smyslu, pokud správce podstaty neoznámí pohledávku, věřitel si zachová volbu tak učinit.

75. Důvody, z jakých hodnocení správce podstaty není stejné s hodnocením věřitele, nejsou dogmatické, nýbrž praktické[61]. Věřitel, který přihlásil svou pohledávku v řízení, v zásadě projevuje zájem uspokojit ji z majetku dlužníka tam, kde se nachází[62]. Vycházeje z tohoto předpokladu, je legitimní omezit úlohu správce podstaty na uvážení výhod a nevýhod souboru pohledávek přihlášených v řízení, v němž jedná.

b) Povinnost správce podstaty v každém řízení?

76. Článek 32 odst. 2 nařízení č. 1346/2000 patří do kapitoly III, týkající se *vedlejších* úpadkových řízení. Nicméně povinnost stanovená tímto ustanovením výslovně zahrnuje všechny správce podstat, jak v hlavním řízení, tak ve vedlejším. Jedni i druzí musí „přihlásit pohledávky již přihlášené v řízení, v nichž byli jmenováni, do dalších řízení“[63].

77. Nelze tomu rozumět tak, že podle systematického zařazení tohoto článku požívá správce podstaty v *hlavním* řízení zvláštního postavení v porovnání se správci podstat v jiných probíhajících řízeních při vymáhání pohledávek přihlášených v hlavním řízení.

78. Podřízený charakter vedlejších řízení ve vztahu k tomu, které je zahájeno v centru zájmů dlužníka, se jistě promítá do zvláštního postavení správce podstaty v tomto řízení ve vztahu k ostatním[64]. Nařízení č. 1346/2000 mu tedy nepřiznává žádnou výhodu v oblasti přihlašování pohledávek, což by se mohlo konkrétně projevit v nepodřízení se lhůtám vymezeným v *lex concursus* každého řízení.

c) Vztah ke kapitole IV nařízení č. 1346/2000

79. Kapitola IV nařízení č. 1346/2000, která je nadepsána „Informování věřitelů a přihlašování jejich pohledávek“, stanoví normy odchylující se od *lex concursus*, které jako čl. 32 odst. 2 mají usnadnit přihlašování pohledávek.

80. Tyto přímo použitelné normy zvýhodňují věřitele s místem obvyklého pobytu, bydlištěm nebo sídlem na území členského státu odlišného od toho, v němž je zahájeno úpadkové řízení. Domnívám se, že také by mohly být použity, *mutatis mutandis*, na správce podstaty v zahraničním řízení.

81. Profesní znalosti, které lze legitimně od správce podstaty očekávat, se nemusí nutně vztahovat na *přeshraniční* úpadek, a také nemusí vést k přísnějším podmínkám pro úkony, které mohou být učiněny samotnými věřiteli, když správce podstaty tím, že je učiní sám, jim poskytuje službu a jedná místo nich[65].

[61] Účel hodnocení každého subjektu se nemění; mění se míra jejich podrobností.

[62] Tak tomu je zejména tehdy, když se přihlašování uskutečňuje v otevřeném řízení ve státě, kde má dlužník centrum zájmů, kde je soubor aktiv univerzální. Pozdější zahájení řízení v jiném státě (tedy řízení vedlejší) s sebou nese vyloučení majetku dlužníka na území z tohoto souboru. Je v zásadě (proto s výjimkou situace, kdy by sám oznámil něco jiného) rozumné předpokládat u každého věřitele, který přihlásil svou pohledávku v hlavním řízení, zájem na tom, aby tato pohledávka byla uznána také ve vedlejším řízení nebo vedlejších řízeních.

[63] V praxi je pravděpodobnější situace, že správce podstaty v hlavním řízení je přihlásí do vedlejších: Virgós Soriano, M. a Garcimartín Alférez, F. J., *loc. cit.*, marg. 425.

[64] Bod 42 tohoto stanoviska.

[65] Bod 61 tohoto stanoviska.

82. V nařízení č. 1346/2000 se žádná z odkazovaných norem nevztahuje konkrétně k režimu lhůt [66]. Tato skutečnost má dvojí význam: a) svědčí v neprospěch tvrzení, že pro správce podstaty neplatí obecné řešení, tj. *lex concursus* v každém řízení, a b) pokud by tomu tak nebylo, zavazoval by k rozhodnutí cestou výkladu, které řešení by se mělo použít namísto obecného [67].

83. Nepodřízení správce podstaty lhůtám *lex concursus* každého řízení by v konečném důsledku pro něj (a navíc také pro místní věřitele, jejichž pohledávky zastupuje) [68] znamenalo nepředvídané a právem neupravené rozdílné zacházení ve srovnání s místními věřiteli, pro které tyto lhůty platí, a důsledkům opožděného přihlášení jejich pohledávek [69].

4. Shrnutí

84. Shrnuto, domnívám se, že přihlášení pohledávek provedené správcem podstaty (v hlavním úpadkovém řízení) ve vedlejším řízení se řídí lhůtami upravenými právem státu, v němž bylo posledně zmíněné vedlejší řízení zahájeno.

85. Toto řešení se navíc zavádí z pragmatického hlediska. Pokud by pro správce podstaty neplatily tyto lhůty ve vedlejším řízení, vedení, postup a vývoj řízení by vyústily v závažné potíže.

D. Přihlášené pohledávky („neověřené a neschválené“)

86. V zájmu úplnosti budu stručně analyzovat výklad, který k článku 32 odst. 2 nařízení č. 1346/2000 nabízí NK. Podle jeho názoru je možné přihlásit ve vedlejším úpadkovém řízení pouze pohledávky, které již byly přihlášeny v hlavním řízení, a byly v něm již ověřeny a schváleny.

87. Zdá se mi, že názor NK nenachází oporu ve znění tohoto článku ve své genezi, ani ve svém účelu, a také nevychází ze systematického výkladu. Navíc pokud by byl přijat, ohrozilo by to účinné vedení každého úpadkového řízení.

88. Tuto úvahu, opakuji, je třeba odmítnout, neboť:

– V žádné jazykové verzi tohoto ustanovení není uvedeno, že pohledávky, navíc *přihlášené* v řízení, mají být ověřené a schválené, jakožto předchozí náležitost pro jejich pozdější vymáhání v dalších řízeních;

– ani Úmluva, ani zpráva, která je její přílohou, neomezuje přihlašování pohledávek správcem podstaty na ověřené a schválené v řízení, v němž byl tento správce jmenován;

– toto omezení není v souladu s účelem článku 32 odst. 2 nařízení č. 1346/2000: způsobuje náklady a zpožďuje oznamování pohledávek, aniž by to přineslo výhody. Vzhledem k tomu, že

[66] Viz, naproti tomu čl. 55 bod 6 nařízení 2015/848. Jiná situace je ta, v níž samotné *lex concursus* zavádí pro správce podstaty v zahraničním řízení nebo pro zahraniční věřitele zvláštní pravidlo k zohlednění právě tohoto charakteru. Podle mého názoru nařízení č. 1346/2000 nebrání takovému rozdílnému zacházení, které má ve skutečnosti znovu nastolit materiální rovnost mezi všemi věřiteli.

[67] S dodatečným problémem, že řešení by mělo být jednotné.

[68] Individuální přihlašování pohledávek každým věřitelem by se také řídilo *lex concursus* členského státu, kde je vedeno řízení, v němž jsou pohledávky přihlášeny.

[69] V konečném důsledku s ohledem na to, že přihlašování pohledávek je vázáno na účast na rozdělování likvidovaných aktiv, je to pravidlo *pari passu*, jež je zde dotčeno.

přijetí a uznání pohledávek závisí v každé chvíli na *lex concursus*, překonání jedné z těchto etap u jednoho z nich nezaručuje jejich uplatnění v dalších etapách [70];

– není možné chápat to tak, že přídavné jméno „přihlášené“ ve zmíněném článku 32 odst. 2 zahrnuje „ověřené a schválené“. Nařízení č. 1346/2000 v jiných ustanoveních tyto pojmy [71] rozlišovalo, a zohledňovalo tak různé části nebo etapy charakteristické pro úpadkové řízení;

– v témže smyslu svědčí systematický vztah mezi článkem 32 a kapitolou IV nařízení č. 1346/2000, která upravuje formální náležitosti v přihlašování těchto pohledávek. Z důvodu soudržnosti význam pojmu „přihlášené“ musí být stejný na jednom i druhém místě;

– právo každého věřitele vymáhat pohledávky v různých řízeních nezávisí na jejich ověření a jejich předchozím schválení v žádném z nich. Vzhledem k tomu, že správce podstaty jedná jménem věřitele, je soudržné, aby jeho povinnost taktéž nebyla podrobena překonání těchto kroků.

E. Doplňující úvahy (krátkost lhůt stanovených v použitelném právu)

89. Již jsem vysvětlil, že podle mého názoru neexistují argumenty pro výklad článku 32 odst. 2 nařízení č. 1346/2000 v tom smyslu, že povinnost správce podstaty by byla omezena na již ověřené a uznané pohledávky v řízení, pro které byl jmenován.

90. Také si nemyslím, že by byly přesvědčivé argumenty pro názor, že z tohoto či jiného důvodu by pro správce podstaty platil režim lhůt pro přihlášení pohledávek, který by rušil ten, který se použije na místní věřitele a na ty, kteří již přihlásili své pohledávky v nějakém řízení, a rozhodnou se přihlásit je v jiných řízeních individuálně.

91. NK trvá na tom [72], že lhůty stanovené v ZFPPIPP jsou velmi krátké, a jsou tudíž neslučitelné s rakouským modelem úpadkového řízení. Bylo by proto nemožné prakticky splnit povinnost podle článku 32 odst. 2 nařízení č. 1346/2000.

92. Vzhledem k tomu, že se NK dopouští, jak se domnívám, již zmíněné chyby na začátku (v souvislosti s charakteristikami pohledávek, které je třeba přihlásit do jiných řízení), jeho argument, spojený s touto chybou, nelze přijmout.

93. Naproti tomu je správné trvat na tom, že lhůty stanovené pro přihlašování pohledávek v kterémkoli členském státě, nemohou zbavit užitečnosti unijní normu. Problém, o němž vypovídá NK, může být v tomto smyslu skutečný.

94. Krátkost lhůt stanovených pro přihlašování pohledávek v různých státech [73], jakož i rozdíly mezi nimi, také co se týče důsledků opožděného přihlášení [74], by mohla narušit praxi podle článku 32 nařízení č. 1346/2000.

[70] Bod 49 tohoto stanoviska, *in fine*.

[71] Viz článek 4 odst. 2 písm. h) nebo článek 31.

[72] Bod 19 jeho písemného vyjádření.

[73] Většina států je stanovila v *abstraktní* rovině: pohybuje se mezi třiceti dny a třemi měsíci. V dalších státech soud určuje *konkrétně* délku trvání, přestože bývá zpravidla respektována minimální lhůta. Větší rozdíly panují ohledně přihlášení po lhůtě. Viz McCormack, G., Keay, A. a Brown, S., *European Insolvency Law. Reform and Harmonization*, Edward Elgar 2017, ss. 193 až 196 (tabulka 5.2).

[74] *Tamtéž.*

95. Co se týče odstavce 2 tohoto článku, jeho použití by mohlo umožnit opakované přihlášení téže pohledávky: věřitel, který nedůvěřuje tomu, že správce podstaty shledá potřebným přihlášení pohledávek v zahraničním řízení, se může cítit povinen oznámit je sám, aby se tak ujistil o jejich přihlášení ve lhůtě [75].

96. Evropský normotvůrce nicméně připouští rozdílnosti v právních řádech členských států, když stanoví pro přihlašování pohledávek použití *lex concursus*.

97. Reforma, která vyústila v nařízení č. 2015/848, odrážela obtíže věřitelů, zejména drobných věřitelů a malých a středních podniků při přihlašování jejich pohledávek v řízeních zahájených v zahraničí.

98. Nařízení č. 2015/848 vyřešilo tyto obtíže tím, že zavedlo jednotné pravidlo, které na jedné straně výslovně potvrzuje použití *lex concursus* na lhůty, a na druhé straně jej mění tím, že zavádí minimální lhůtu (a její *dies* a *quo*) k tomu, aby zahraniční věřitel přihlásil svou pohledávku [76].

99. Délka tohoto období (30 dnů) [77] ukazuje, že evropský normotvůrce převzal za vlastní řešení již přijaté ve většině členských států.

100. Vzhledem k tomu, že se nezdá být věrohodné, že by členské státy samy vyřešily problémy s úpravou různých lhůt pro přihlašování pohledávek, uvedení článku 32 nařízení č. 1346/2000 (jakož i článku 45 nařízení 2015/848) do praxe vyžaduje spolupráci mezi správci podstat, aby se předešlo vícenásobnému přihlášení pohledávky v témže úpadkovém řízení [78].

V. Závěry

101. V souladu s výše uvedeným navrhuji Soudnímu dvoru odpovědět Višje sodišče v Ljubljani (odvolací soud v Lublani, Slovinsko) následovně:

„Článek 32 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29. května 2000 o úpadkovém řízení, musí být vykládán v tom smyslu, že pokud správce podstaty v hlavním řízení přihlásí pohledávky ve vedlejším řízení, lhůty pro přihlášení těchto pohledávek, jakož i důsledky jeho opožděnosti se řídí právem státu, v němž bylo zahájeno vedlejší řízení.“

[75] Reinhart, S., „Art. 32“, in Stürner, R., Eidenmüller, H. a Schoppmeyer, H., *Münchener Kommentar zur Insolvenzordnung*, C. H. Beck, 2016, marg. 17.

[76] Článek 55 odst. 6. nařízení č. 2015/848 posiluje také mechanismy k tomu, aby zahraniční věřitel měl informaci o zahájení řízení vedeném v jiné zemi, normami týkajícími se zveřejňování řízení v registrech, propojenosti registrů a přístupu k nim. Zavádí navíc zlepšení v kapitole týkající se přihlašování pohledávek.

[77] Oproti čtyřiceti pěti dnům, které prosazovala Komise ve svém návrhu (*supra* poznámka pod čarou 18 tohoto stanoviska) a které přijal Evropský parlament [Postoj Evropského parlamentu byl schválen v prvním čtení dne 5. února 2014 s cílem vydat nařízení (EU) č. …/2014 Evropského parlamentu a Rady, jímž se mění nařízení (ES) č. 1346/2000 o úpadkových řízeních, P7_TC1-COD(2012)0360 (Úř. věst. 2017, C 93, s. 366), bod 41 odst. 4].

[78] Wessels, B., *loc. cit.*, apod. 10867. Konkrétněji než nařízení č. 1346/2000 stanoví článek 41 nařízení 2015/848 povinnost správců podstat spolupracovat jakoukoli formou, včetně uzavírání protokolů.